

RAČUNALNIŠTVO V OBLAKU

Na kaj morate paziti, preden se odločite za uporabo?

Zagotovo ste opazili, da se v zadnjem času vse več uporablja izraz **računalništvo v oblaku**. Ali pa ste mogoče opazili, da je vse več ponudb različnih »pisarniških paketov«, ki združujejo e-pošto, koledar in druge uporabne aplikacije za vaše podjetje, pojavljajo se tudi ponudniki sistemov za hrambo vaših podatkov (poslovnih podatkov, podatkov o strankah, fotografij, prodanih izdelkov...), pa ponudniki sistemov za upravljanje odnosov z vašimi kupci, in še in še. Vsi ti sistemi običajno delujejo na principu računalništva v oblaku.

Kaj to pomeni? To pomeni, da vaše podatke hrani in obdeluje ponudnik oblačne storitve na svojih strežnikih, ki so običajno razkropljeni na različnih lokacijah, zelo pogosto izven Slovenije ali Evrope. Zelo popularni so trenutno ponudniki takih storitev iz ZDA. To pomeni, da vam ni potrebno vlagati v nakup tehnologije in opreme za komuniciranje, shranjevanje in analizo podatkov, pač pa najamete infrastrukturo in storitve zunanjega ponudnika. To za vaše podjetje običajno pomeni **prihranek** in bolj **učinkovito poslovanje**, saj lahko do svojih podatkov dostopate od kjer koli – potrebujete samo dostop do interneta.

A pozor! Vsako posredovanje podatkov, za katere ste odgovorni vi, pomeni tudi določeno **tveganje**, saj izgubite nadzor nad njimi. Podatki niso več v vašem podjetju, pač pa nekje zunaj na strežnikih ponudnika storitve. Tako npr. ne morete na lastne oči preveriti, če je ponudnik oblaka res **dobro zavaroval** vaše podatke, **ne morete nadzorovati** vsakega prenosa vaših podatkov k morebitnim novim pogodbenim strankam. Vaši podatki lahko dnevno potujejo preko različnih držav širom sveta. Na poti so lahko **razkriti ali prestreženi**, če jih ponudnik primerno ne ščiti (npr. s šifriranjem). Vaši podatki bodo po vsej verjetnosti shranjeni na strežnikih s podatki mnogih drugih uporabnikov, podjetij in spet se pojavi vprašanje zavarovanja – če pride do razkritja podatkov nekoga drugega, **kako to vpliva na vaše podatke?** Pomembno je tudi tveganje glede vašega dostopa do svojih podatkov v primeru, da ponudnik preneha poslovati ali spremeni svoje pogoje poslovanja (npr. prične zaračunavati veliko višjo ceno). **Boste dobili dostop do svojih podatkov** ali boste prisiljeni uporabljati storitev v drugačnih pogojih? Kaj se zgodi, ko želite prenehati s sodelovanjem – vam bo ponudnik oblaka **vrnil vaše podatke** ter jih izbrisal iz svojih strežnikov ali se bodo čez dve leti znašli javno dostopni na spletu?

Vse to in še več so tveganja, ki so tesno povezana z uporabo računalništva v oblaku. Zato vam svetujemo, da pred prenosom podatkov najprej opravite temeljito **analizo tveganja** in razmislite, kakšne podatke bi prenesli v sistem ponudnika, kakšno je tveganje? Ali bi bilo za nekatere občutljive podatke bolj varno, da jih hranite »doma«? Če so zgornja tveganja za vaše poslovanje prevelika in če ponudnik oblačne storitve ne zagotavlja **transparentnih informacij**, potem vam **svetujemo, da podatkov ne prenesete**. Kot upravljavec ste namreč odgovorni, da izberete takega ponudnika, ki spoštuje našo zakonodajo. Opozarjamo vas, da **je na trgu mnogo ponudnikov, ki trenutno še ne zagotavljajo vsega, kar zahteva zakonodaja**.

Kadar želite v oblaku obdelovati, shranjevati, analizirati osebne podatke vaših strank, zaposlenih ali drugih fizičnih oseb, morate upoštevati **zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov**. Zavedati se morate, da ostajate **vi odgovorni za te podatke**, kljub temu da ste jih s pogodbo zaupali ponudniku določene storitve. Kot upravljavec osebnih podatkov ste odgovorni tudi pred nadzornim organom – Informacijskim pooblaščenecem. Podatke lahko posredujete le takemu ponudniku, ki izpolnjuje zahteve slovenske zakonodaje, zato spodaj kratko pojasnjujemo na kaj **morate paziti** preden vaše podatke prenesete v oblak:

1. Pogodbena obdelava osebnih podatkov

Ko osebne podatke vaših strank ali zaposlenih zaupate v obdelavo, hrambo, analizo, ipd. ponudniku oblačne storitve, morate skleniti **pisno pogodbo**, ki med drugim določa:

- o da lahko ponudnik storitve vaše podatke obdeluje le **za jasno določen namen** (ne sme npr. vaših podatkov obdelovati tudi za svoje lastne potrebe, npr. oglaševanje ali druge aktivnosti),
- o kako natančno **so zavarovani** vaši podatki.
- o Ko prenehate sodelovati, vam mora ponudnik **vrniti vse vaše podatke in kopije izbrisati**.

2. Zavarovanje podatkov

V pogodbi, ki jo sklenete s ponudnikom oblačne storitve, mora biti natančno opredeljeno, kako bo poskrbljeno za zavarovanje osebnih podatkov: kako se **varujejo prostori in oprema**, programska oprema in kako ponudnik **preprečuje nepooblaščen dostop** do podatkov (npr. varnostna služba, protivirusni sistem, protipožarni sistemi, ali bodo podatki med prenosom šifrirani, kako je poskrbljeno, da med prenosom ne bodo prestreženi, itd). Pomembno je tudi, da je omogočeno **sledenje**, kaj se s podatki dogaja in **kje se trenutno nahajajo**. Zato vam mora ponudnik oblačne storitve vnaprej pojasniti, natančno na katerih lokacijah bo obdeloval ali hranil vaše podatke.

Ker ste po zakonu vi tisti, ki morate nadzorovati, ali ponudnik oblaka res izvaja vse ukrepe za zavarovanje, pa tega v resničnem svetu pogosto ne morete storiti, saj je okolje oblaka tehnično zelo kompleksno, preverite na kakšen način ponudnik izvaja **revizije svojega sistema**. Ali to počne sam, ali najema zunanje neodvisne strokovnjake, na katere se lahko zanesete? Ponudnik vas mora obvestiti, če pride do razkritja vaših podatkov.

3. Prenos podatkov v tretje države

Zakon določa posebna pravila pri prenosu podatkov v tretje države (to so vse države izven EU, razen Švice, Hrvaške, Makedonije in ZDA, kjer gre za organizacijo, ki je zavezana Varnemu pristanu). Ponudnik oblačne storitve vam mora najprej pojasniti, **v katerih državah bodo hranjeni podatki**. Če bodo osebni podatki hranjeni v tretjih državah, potem pred prenosom po vsej verjetnosti potrebujete **posebno dovoljenje Informacijskega pooblaščenca**.

Če menite, da je oblak za vas prava rešitev, potem s pomočjo **kontrolnega seznama** preverite, ali ponudnik izpolnjuje vsaj **minimalne zahteve zakonodaje**, ki jih **morate upoštevati** preden svoje podatke prenesete k ponudniku oblačne rešitve. Kontrolni seznam in več informacij o računalništvu v oblaku lahko najdete v **Smernicah glede varstva osebnih podatkov pri računalništvu v oblaku**, ki jih je s partnerji izdal Informacijski pooblaščenec in ki so **obvezno branje** za vsako podjetje, ki želi uporabljati oblačne storitve.